

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, příspěvková organizace

Vavrečkova 7040, 760 01 Zlín

Ředitel Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, příspěvkové organizace

Ing. Jan Kaňka

telefon: 573 032 501

E-mail: kanka@kfbz.cz

Zřizovatel organizace: **Zlínský kraj**

Typ organizace: **Veřejná knihovna s krajskou působností**

Komentář ke statistickým výkazům okresu Zlín za rok 2024

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, příspěvková organizace zpracovala statistické výkazy za veřejné knihovny okresu Zlín:

- sumář všech základních knihoven,
- sumář ostatních základních knihoven s profesionálními pracovníky,
- sumář základních knihoven s neprofesionálními pracovníky,
- 1 výkaz Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, příspěvkové organizace, se 13 pobočkami
- 11 ročních výkazů základních knihoven s profesionálními pracovníky se 13 pobočkami,
- 75 ročních výkazů základních knihoven s neprofesionálními pracovníky se 2 pobočkami.

V okrese Zlín bylo evidováno v roce **2024** podle podkladů ze zaslaných statistických výkazů **194 685 obyvatel**. Při vykazování se vycházelo z údajů na webu Ministerstva vnitra ČR.

V průběhu roku 2023 byla zrušena pobočka Městské knihovny Valašské Klobouky Smolina, která se tak již do statistiky za rok 2024 nepočítá.

Celkový počet registrovaných čtenářů

Knihovny	2023	2024	Rozdíl	Z toho do 15 let 2023	Z toho do 15 let 2024	Rozdíl
Okres Zlín	26 675	27 682	1 007	7 566	7 735	169
KKFBZ	12 749	13 014	265	2 736	2 835	99
Profesionální	9 454	9 972	518	3 320	3 340	20
Neprofesionální	4 472	4 696	224	1 510	1 560	50

Zde je vidět, že nárůst čtenářů stále pokračuje, ale už zpomalil.

Návštěvnost knihoven

Okres Zlín	2023	2024	Rozdíl
Návštěvníci celkem	1 377 626	1 287 495	-90 131
Fyzické návštěvy	506 008	541 578	35 570

Z toho internet	42 029	39 747	-2 282
Návštěvníci online služeb	871 618	745 917	-125 701
Návštěvníci webů	760 669	698 543	-62 123

Na poklesu návštěvníků v celkovém počtu má největší vliv pokles návštěvníků online služeb. Klesly počty návštěv webových stránek knihoven, ale především vstupy do online katalogů knihoven, a to o celých 197 667.

Naopak vzrostly fyzické návštěvy knihoven půjčoven a studoven a vzdělávacích akcí, kterých bylo o 126 více než loni. Od roku 2022 poprvé klesl počet návštěvníků kulturních akcí, kterých bylo o 66 méně než v roce 2023.

Porovnání návštěvnosti fyzických návštěvníků zlínského okresu

Okres Zlín	2023	2024	Rozdíl
Fyzické návštěvy celkem	506 008	541 578	35 570
- Studovny a půjčovny	375 717	417 245	41 528
- Internet	42 029	39 747	-2 282
- Kulturní akce	58 308	52 638	-5 671
- Vzdělávací akce	18 589	22 280	3 691
- Akce nepořádané knihovnou	11 364	9 668	-1 696
Počet kulturních akcí pro veřejnost	1 904	1 838	-66
Počet vzdělávacích akcí pro veřejnost	1 022	1 148	126

Porovnání návštěvnosti v krajské knihovně

KKFBZ	2023	2024	Rozdíl
Fyzické návštěvy celkem	276 748	300 583	23 835
- Studovny a půjčovny	209 763	236 668	26 905
- Internet	31 915	33 090	1 175
- Kulturní akce	21 844	16 538	-5 306
- Vzdělávací akce	13 142	14 149	1 007
- Akce nepořádané knihovnou	84	138	54
Počet kulturních akcí pro veřejnost	251	255	4
Počet vzdělávacích akcí pro veřejnost	703	752	49

Téměř všechna čísla fyzických návštěv v krajské knihovně jsou vyšší než v roce 2023. Klesl pouze počet návštěvníků kulturních akcí, i přesto, že jich proběhlo o čtyři více než v roce 2023. Naopak stoupl počet návštěvníků vzdělávacích akcí, kterých proběhlo o 49 více, a to o 1 007.

Vzdělávání knihovníků

Od roku 2022 se sleduje v rámci Ročního výkazu o knihovně i odborné vzdělávání knihovníků a počet knihovníků, kteří standard vzdělávání splnili. Počet hodin vzdělávání celkově v okrese stoupl o 1 596. Standard splnilo o 13 pracovníků knihoven více. Důvodem je hlavně velký nárůst vzdělávacích akcí, které pořádala krajská knihovna z projektu z Národního plánu obnovy.

Knihovny	2023	2024	Rozdíl
Okres Zlín:			
Počet knihovníků, kteří splnili standard	99	112	13
Počet hodin vzdělávání	5 653	7 249	1 596
KKFBZ: celkem			
Počet knihovníků, kteří splnili standard	47	51	4
Počet hodin vzdělávání	3 411	4 882	1 471
Profesionální knihovny			
Počet knihovníků, kteří splnili standard	19	19	
Počet hodin vzdělávání	1 474	1 237	-237
Neprofesionální knihovny			
Počet knihovníků, kteří splnili standard	33	42	9
Počet hodin vzdělávání	768	1 130	362

Webové stránky a on-line katalogy

Ve zlínském okrese mají všechny základní knihovny s profesionálními i neprofesionálními pracovníky webové stránky, u některých obecních knihoven jsou tyto součástí webu obce. On-line katalogy mají všechny profesionální i neprofesionální knihovny. Všechny profesionální a 67 obecních knihoven disponuje WiFi sítí.

Výpůjčky

Počet výpůjček v okrese Zlín celkově stoupl u všech druhů literatury. Významně vzrostly počty výpůjček e-audioknih a e-knih. Na tomto nárůstu má největší podíl krajská knihovna, kde se loni uskutečnilo celkem 19 107 e-výpůjček, což je v meziročním srovnání o 9 829 více.

Jedinou skupinou, která zaznamenala menší výpůjčky, jsou profesionální knihovny. Celkově mají o 10 983 výpůjček méně. V jednotlivých druzích literatury to vychází následovně: beletrie pro dospělé - 13 020, naučná dětem - 531, beletrie dětem - 3 213, periodika - 6 544, a klesly i prolongace o 15 537. Jedinou kategorií, kde došlo k nárůstu je naučná literatura pro dospělé, které si čtenáři půjčili o 45 více.

Srovnání výpůjček některých dokumentů za všechny knihovny okresu

Okres Zlín	2023	2024	Rozdíl
Beletrie	897 849	907 858	10 009
Naučná	249 057	259 927	10 240
Beletrie dětem	132 254	138 039	5 785
Naučná dětem	22 629	24 224	1 195
Zvukové dokumenty	41 283	46 990	5 707
e-Výpůjčky	13 793	24 480	10 687
Celkem	1 480 340	1 538 025	57 685

Knihovní fond všech veřejných knihoven zlínského okresu byl v roce 2024 **doplněn o 35 468** knih a dalších druhů dokumentů, to je **o 5 827 méně** než v předešlém roce. **Úbytek** knihovního fondu za všechny knihovny našeho okresu v roce 2024 činil **64 213** svazků, což je o 27 414 více než v roce 2023.

Do přírůstku knihovního fondu krajské knihovny (19 425) byl započítán i roční **přírůstek výměnného fondu 2 009** knihovních jednotek.

Nákup knihovního fondu v Kč

Knihovny	2023	2024	Rozdíl
Okres Zlín: celkem	8 436 622	9 681 927	1 245 305
- Z toho periodika	604 323	590 425	-13 898
KKFBZ: celkem	5 105 248	6 267 094	1 161 846
- Z toho periodika	301 887	326 784	24 897
Profesionální knihovny: celkem	2 089 450	2 156 828	67 378
- Z toho periodika	237 591	207 087	-30 504
Neprofesionální knihovny: celkem	1 241 924	1 258 005	16 081
- Z toho na periodika	64 845	56 554	-8 291

Je velmi důležité, že města a obce nákup knihovního fondu ze svých rozpočtů podporují. V celém okrese je šest obcí, které nepřispěly žádnou částkou na nákup knih a s novými knihami spoléhají jen na výměnné soubory nebo dary.

Celkem 44 obecních knihoven nemělo na nákup periodik vyčleněnu žádnou finanční částku, v minulém roce to bylo 36 obecních knihoven. Většina z nich ale dostává zdarma regionální zpravodaje nebo místní noviny a také má k dispozici pro své čtenáře periodika získaná darem.

Závěrem

Knihovny se zaměřují na zlepšení svého vzhledu a vybavení, rozšiřují nabídku akcí na podporu čtenářství a posilují spolupráci mezi obcemi v rámci komunitních aktivit. Roste počet pořádaných akcí a na nákup knih je vyčleněno více finančních prostředků. Toto úsilí je v celém okrese Zlín patrné a odráží se v nárůstu návštěvníků knihoven, výpůjček i počtu registrovaných čtenářů. Z dostupných dat však vyplývá, že prudký růst těchto ukazatelů postupně zpomaluje a knihovny se blíží k hranici svých kapacitních možností.

Přílohami komentáře ke statistice knihovnických činností jsou statistické výkazy v tištěné podobě:

- sumář všech základních knihoven,
- sumář ostatních základních knihoven s profesionálními pracovníky,
- sumář základních knihoven s neprofesionálními pracovníky,
- 11 ročních výkazů základních knihoven s profesionálními pracovníky.

Zpracovala: PhDr. Zuzana Svobodová
Ve Zlíně 6. března 2025